

REPUBLIKA SLOVENIJA

INFORMACIJSKI
POOBLAŠČENEC

Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana

T: 01 230 9730

www.ip-rs.si

gp.ip@ip-rs.si

Številka: 007-88/2023/2

Datum: 12. 1. 2024

Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport
gp.mgts@gov.si

ZADEVA: Predlog Resolucije o Nacionalnem programu varstva potrošnikov 2024 – 2029 – MNENJE

ZVEZA: vaš dopis št. 007-305/2023/5, prejet dne 21. 12. 2023 ter priloženo gradivo

Spoštovani,

na podlagi vašega zaprosila, 3. točke prvega odstavka 55. člena Zakona o varstvu osebnih podatkov (ZVOP-2) ter 57. člena Uredbe (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter razveljavitvi Direktive 95/46/ES (Splošna uredba) v nadaljevanju posredujemo mnenje Informacijskega pooblaščenca (IP) k predlogu Resolucije o Nacionalnem programu varstva potrošnikov 2024 – 2029 – EVA 2023-2180-0048 (predlog resolucije).

Uvodoma pojasnjujemo, da sama vsebina predloga resolucije kot programskega dokumenta za področje urejanja varstva potrošnikov načeloma ne sodi v pristojnosti IP, vsekakor pa je varstvo podatkov in širše pravice do zasebnosti pomemben segment varstva potrošnikov zlasti z vidika uvajanja oz. uporabe novih tehnologij, ki vključujejo množične obdelave osebnih podatkov potrošnikov, in načrtovanja novih oblik zbiranja in obdelav osebnih podatkov, krepitev položaja potrošnika kot šibkejše stranke v razmerju do poslovnih subjektov, ki med drugim tudi obdelujejo njegove osebne podatke ter v okviru zbiranja, posredovanja in drugih obdelav osebnih podatkov za namene raziskav in analiz s področja varstva potrošnikov. Posebno pozornost je v tem kontekstu treba nameniti tudi učinkoviti ureditvi izvajanja paketov novih evropskih predpisov med drugim na področju digitalizacije, trga digitalnih storitev, uvajanja umetne inteligence in finančnih storitev.

V tem kontekstu je pomembno, da se v okviru zagotavljanja potrošnikovih pravic in varnosti ter krepitev njegovega položaja na trgu tako na zakonski ravni kot tudi v okviru preventivnih aktivnosti čim bolj učinkovito naslovi tudi vprašanje učinkovitega varstva osebnih podatkov potrošnikov z namenom učinkovitega varstva in uveljavljanja pravic, ki potrošnikom pripadajo ter enostavnega in dostopnega uveljavljanja teh pravic v primeru kršitev. Prav tako je treba v primeru potreb po novih oblikah zbiranja in obdelave osebnih podatkov te ustrezno analizirati in načrtovati ter urediti potrebne pravne podlage za takšno zbiranje ali obdelave za dodatne namene.

Zlasti bo do obdelav osebnih podatkov najverjetneje prihajalo v delu, ko gre za:

- raziskave in analize s področja varstva potrošnikov (pogoje za take obdelave na sistemski ravni urejajo 68. do 70. člen ZVOP-2),
- razvoj sektorja elektronskih komunikacij, digitalnih storitev in poštnih storitev, kjer bo s sprejemom novih predpisov s tega področja posebno pozornost treba tudi v bodoče posvetiti ustrezni zakonski ureditvi in njenemu izvajanju s ciljem zagotavljanja učinkovitega nadzora na področju varstva podatkov in enotne prakse različnih nadzornih organov,
- uporabo dodatnih oziroma novih tehnologij, ki zajemajo zbiranje in množično obdelavo osebnih podatkov, npr. na področju energetike, prometa, finančnih storitev,
- najširše področje razvoja finančnih storitev in še posebej na področju digitalizacije finančnih storitev, pri katerih je potrošnik običajno izrazito šibkejša stranka v pogodbenem odnosu.

V zgoraj navedenih in podobnih primerih gre lahko za resne posege v zasebnost posameznikov, o katerih se bodo zbirali in obdelovali osebni podatki, zato je treba med načeli in vodili pri oblikovanju ukrepov v zvezi z izvajanjem resolucije od začetka upoštevati tudi načelo varstva zasebnosti in osebnih podatkov ter načelo sorazmernosti, konkretno morajo biti ukrepi zlasti skladni z Ustavo, ustrezno zakonsko opredeljeni, predhodno morajo biti zanje izvedene ocene učinkov, kar velja tako za nacionalno, regionalno kot tudi občinsko raven, poskrbljeno mora biti tudi za pravočasno koordinacijo različnih sektorjev, ki pri pripravi predpisov sodelujejo. Zato želi IP na tem mestu izpostaviti nekatere vidike, na katere morate biti pozorni oziroma, ki so pomembni zlasti pri pripravi zakonskih podlag oziroma zakonodaje za izvedbo predloga resolucije, in sicer:

- mora biti glede na 38. člen Ustave vsaka obdelava osebnih podatkov primarno opredeljena z zakonom (to je lahko tudi neposredno uporabljen pravni akt EU z zakonsko naravo) in ne podzakonskim aktom. Prav tako pa mora tak zakon zadostiti tudi zahtevam 2. odstavka 6. člena ZVOP-2 glede vsebin, ki jih mora določati v primerih, ko obdelava osebnih podatkov v javnem sektorju in v zasebnem sektorju poteka zaradi izvajanja zakonske obveznosti, javnega interesa ali izvajanja javne oblasti v primerih iz točk c) in e) 1. odstavka ter 2. in 3. odstavka 6. člena Splošne uredbe;
- morajo predpisi spoštovati določbe Splošne uredbe glede obstoja in uveljavljanja pravic posameznika, ki so lahko omejene zgolj v zakonsko določenih primerih in v skladu s 23. členom Splošne uredbe;
- je treba pri izbiri in vzpostavitvi zakonsko opredeljenih ukrepov, ki pomenijo posege v zasebnost preko različnih oblik zbiranja in obdelave osebnih podatkov poskrbeti, da gre za ukrepe, ki so primerni, učinkoviti in nujni v demokratični družbi za doseg zasledovanih zakonitih ciljev; ter
- mora biti izvajanje nadzora različnih nadzornih organov in institucij s področja varstva potrošnikov ustrezno zakonsko urejeno, usklajeno ter koordinirano s ciljem učinkovitega in enotnega izvajanja ter razlage predpisov in zagotavljanja dostopnosti mehanizmov nadzora za potrošnika kot šibkejšo stranko.

Splošna uredba in ZVOP-2 predvidevata v zvezi z uvedbo ukrepov, novih tehnologij in drugih oblik zbiranja in obdelave osebnih podatkov nekatere bistvene obveznosti, kot so zlasti:

- v določenih primerih je **obvezna predhodna izvedba ocene učinkov v zvezi z varstvom osebnih podatkov pred začetkom obdelave** v skladu s 35. členom Splošne uredbe (to velja tudi v primerih, kadar se spremeni pravna podlaga za obdelavo iz 6. člena ZVOP-2). Več o oceni učinkov in seznam obdelav, ko je predhodna izvedba ocene učinkov obvezna je na voljo na spletni strani IP (<https://www.ip-rs.si/zakonodaja/reforma-evropskega-zakonodajnega-okvira-za-varstvo-osebnih-podatkov/klju%C4%8Dna-podro%C4%8Dja-uredbe/ocena-u%C4%8Dinka-v-zvezi-z-varstvom-podatkov/>);
- kadar se z zakonom določa obdelava osebnih podatkov, za katero je treba izdelati oceno učinka, **mora predlagatelj v skladu s 24. členom ZVOP-2 že predlogu zakona priložiti oceno učinka** v skladu s 35. členom Splošne uredbe. Po proučitvi ocene učinka nadzorni organ poda mnenje glede obdelave osebnih podatkov, glede katerega se mora predlagatelj zakona opredeliti. Kadar ocena učinka ni treba izdelati, predlagatelj zakona opravi samo predhodno posvetovanje z nadzornim organom v skladu s 36. členom Splošne uredbe. Predlog orodja za izvedbo t.i. zakonodajne ocene učinkov je na voljo na spletni strani IP (https://www.ip-rs.si/fileadmin/user_upload/Pdf/pripombe/2022/MJU_metodologija%20ocene%20u%C4%8Dinka_jul2022_AJ_AT_%C4%8Distopis.pdf);
- upoštevanje **načel vgrajenega in privzetega varstva podatkov** iz 25. člena Splošne uredbe ves čas načrtovanja ukrepov in izvajanja obdelave;
- **upoštevanje posameznih zakonskih zahtev in omejitev ZVOP-2 in Splošne uredbe** glede npr. obdelave biometričnih podatkov, avtomatizirane obdelave osebnih podatkov in odločanja vključno z oblikovanjem profilov.

V primeru konkretnih vprašanj in dilem s področja zbiranja in obdelav osebnih podatkov pri nadaljnjih korakih načrtovanja in izvedbe posameznih ukrepov za izvedbo predloga resolucije in načrtovanja izvajanja posameznih novih že sprejetih oziroma načrtovanih predpisov na ravni EU smo na voljo za morebitna dodatna pojasnila.

Zahvaljujemo se vam za sodelovanje.

Lep pozdrav,

Mojca Prelesnik, univ. dipl. prav.,
informatična pooblaščenka

Pripravila:
Alenka Jerše, univ. dipl. prav.
namestnica informatične pooblaščenke